

Kaaos vai käytettävyys

Arto Virtanen
SLL e-health valiokunta
Tk-lääkäri Nurmijärven tk
Stakes 6.11.2008

Oma kokemus

- Vuosittain vuodesta 1985 alkaen
  - 3500 normaalin työajan käyntiä
  - Näistä neuvolakäyntejä 300
  - 2000 puhelintuntikontaktia
  - Päivystykset päälle
- Ennen kaikkea käytännön lääkäri
  - E-resepti pilotti
  - Oman työpaikan vastuukäyttäjä

Hoitotapahtuma

- **Potilaan kohtaaminen** on ytimessä
- Jos potilas ei koe tullessa kohdatuksi syntyy vaikeuksia
- Tietokoneen on työväline siinä kuin stetoskooppi tai ultraäänilaite
  - ei vaativin ja vaikeahoitoisin asiakas
- Hoidamme potilasta, emme tietoja
  - Hoitotapahtuma dokumentoidaan
  - Aiempien tapahtumien tiedot ovat tässä käytössä

Dokumentointi

- Hoidon tapahtumien kirjaus
  - Mitä tapahtui
- Hoidon tulkinnat
  - Mitä lääkäri tällä tarkoittaa
- Hoidon perustelut
  - Miksi tehtiin niin kuin tehtiin
- Tilastotapahtumat
  - Palvellaan muuta kuin potilaan hoitotapahtuma

Arkea

- Kaapelit ovat hitaita, liian vähän gigatavuja ja näytön resoluutio kelpaa lähinnä pasianssinpeluuseen
- Itse odotin 3 kk muistin lisäystä (à 35€), muille lisätty hiljalleen
  - uudet potilastiedot 40 -5 sek
- Mitä jos hienon ohjelman oppimiseen menee pari viikkoa ja syvälliseen hallintaan vuosia ?
- Ohjelmat ovat alkaneet käyttää hyväkseen tietotekniikan mahdollisuuksia turvallisuuden parantamiseksi vasta aivan viime aikoina

Arkea

- A4 täynnä salasanoja yksikön erilaisiin tietojärjestelmiin
- Tunnuksilla ja salasanoilla eri vaatimukset ja aikataulut
- Itse kirjaudun:
  1. Järjestelmän avaus
  2. Rtg-ohjelmistoon
  3. Kertomusohjelmistoon
  4. Aluejärjestelmään
  - Ei tavatonta: 9 eri ohjelmaa ja kirjautumista (HYKS ppkl)

Lääkärin työn siirtäminen

- Tehtäviä siirretty lääkäreille
  - Sihteeri, konekirjoittaja, avustaja, siivoaja
- Eikö näitä voisi siirtää pois lääkäreiltä
  - enemmän kuin diagnostiikkaa ja lääkehoitoa
- Jotkut lääkkeet vaativat säännöllistä laboratoriotarkkailua.
  - Eikö sen muistamista voisi teetättää tietokoneella

Dokumentointi ja teho

- Asetus potilasasiakirjoista
- Lähetä saatava lähtemään vuorokaudessa tarpeen toteamisesta
  - 5-10% pois vastaanotolle etukäteen varatusta ajasta kun toimistoajaa pakko varata joka päivälle riittävästi
- Tarkka kirjaaminen.
  - Hyvä ajatus ajaa samaan
- **En kritisoi kirjaamista**
  - syy ja seuraus, vastuu sen mukainen

Hoitojakso

- Perusterveydenhuollossa jakso = kontakti
- Kroonikolla nyt helposti 100 kontaktia vuodessa.
- Hoitajaksokohtainen viittaus
  - vuoden tekstit 100 kiveä käännettäväksi
- Erikoissairaanhoidossakin hoitojaksoja menee iloisesti limittäin

Vitsetietohakemisto - Mozilla Firefox

https://www2.elsanavitas.com/yh/main-action.do?thaction=sort-ketsortaction=contentcodeasc

14.12.2007	14.12.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
09.02.2007	09.02.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
08.02.2007	08.02.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
05.02.2007	05.02.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
25.01.2007	25.01.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
15.01.2007	15.01.2007	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
20.09.2006	20.09.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
04.09.2006	04.09.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
14.08.2006	14.08.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
27.07.2006	27.07.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
12.07.2006	12.07.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
12.07.2006	12.07.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
02.06.2006	02.06.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
02.06.2006	02.06.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
23.05.2006	23.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
23.05.2006	23.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
22.05.2006	22.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
22.05.2006	22.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
18.05.2006	18.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
18.05.2006	18.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
15.05.2006	15.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
15.05.2006	15.05.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
25.04.2006	25.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
25.04.2006	25.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
21.04.2006	21.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
21.04.2006	21.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
12.04.2006	12.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
12.04.2006	12.04.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
22.03.2006	22.03.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake
22.03.2006	22.03.2006	Nurmjärven terveyskeskus	Yleisäkäetiede	Yleisäkäetieteen lomake

Valmis

www2.elsanavitas.com

Talous ja teho

- Kokemuksen mukaan uuden järjestelmän käyttöönotto hidastaa vastaanottoa aluksi paljon, myöhemmin vähemmän
- Säästöjä toivottu, vaan missä ne ovat?
- Olisiko tämä ruma ajatus säästöistä:
  - Vähemmän potilaita hoidossa ja vähemmän kuluja
- Kankea järjestelmä, Käyttö on vajaata
  - Edes potentiaalisia hyötyjä ei synny
  - Entinenkin toimintatapa hankaloituu

SLL ohjelmatesti 2007/2008

- Tavallinen prosessitoiminta
- Tavallisia "tietotekniikan temppuja"
- Tavallinen ympäristö
  - Vältetään pienimpiä ja suurimpia ympäristöjä
- Testaajat käytännön lääkäreitä
  - tk-lääkäri, kokenut sairaalaerikoislääkäri, nuori lääkäri
- Lääkärit esittelemässä ohjelmaa

Lääkitys vuodeosastolla?

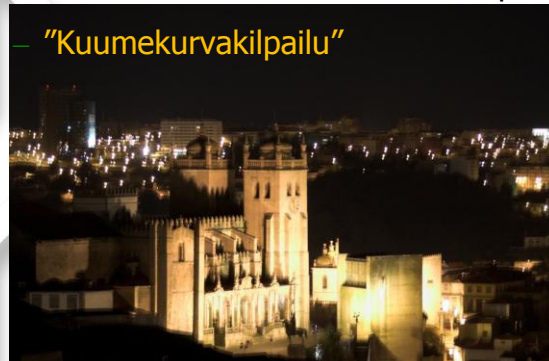
- Onko lääke kotilääke, koska aloitettu ja mitä muita lääkkeitä osastolla mennyt?
- Yhdellä silmäyksellä nähtävä parin viikon aikana käytössä olleet lääkkeet, olkoon lopetetut sitten eri värisinä tai erillisellä listalla
- Samoin tauolla olevat kotilääkkeet näyttävä

Kuumekurva?

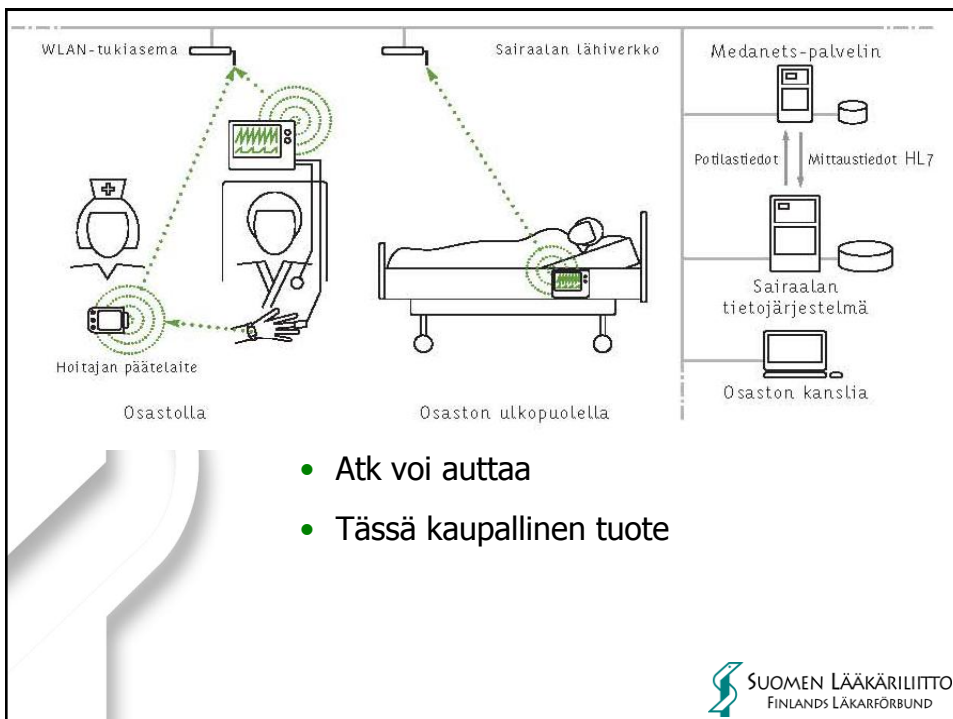
- Tavoite: Yhdellä silmäyksellä kuumekurvaan ja potilaan nenänpäähän kokonaiskuva tilanteesta
- Nykytila: Harvoin käytössä (siis tietokoneella), jos on, niin selaaminen tarkoittaa useita polkuja, klikkauksia ja hiiren skrollauksia
- Koko sairaalapuolen järjestelmien kehittämisen olisi pitänyt lähteä liikkeelle tästä!

Edistystä

- SLL selvitys terveydenhuollon tietojärjestelmistä 2007/2008
- Tietotekniikkatalot ovat lukeneet raportin

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS LÄKARFÖRBUND

- Kaupallinen tuote

- Tietojen oikeellisuus ja reaaliaikaisuus
- Hoitajan ajansäästö
- Enemmän aikaa potilaalle
- Hoidon laatu kohenee
- Hoidon turvallisuus kohenee
- Potilastyytyväisyys kohenee
- Tiedot välittömästi koko hoitohenkilökunnan saatavilla
- Tiedot nopeasti saatavilla potilaan sängyn vieressä
- Hyödyntää olemassa olevia tietoverkkoja ja -järjestelmiä
- Hyödyntää nykyisiä hoitomittalaitteita

Hoivointitulos	Testi Taavetti						52 v
Ulkava epäily	20.1.2008 - 28.1.2008						9 hpv.
	Kons1			Oper1.#			Lab
	KonsK2#						13:00 PAINO LABIN Gastrologian Gastrologia
	vosis	vosis	vosis	vosis	vosis	vosis	vosis
1.08	23.1.08	24.1.08	25.1.08	26.1.08	27.1.08	28.1.08	
	4	5	6	7	8	9	
				1	2	3	
35,2	37,1	37,8	36,8				
41							
40							
39	38,2	37,1(2)	37,8	36,8			
38							
37							
36							
35							
Erityishuomio							
Ripuli		V					
Uusi Erityishuomio							
AMORION 500MG			1:				
BURANA 200MG		1X2					

E-reseptin ominaisuuksia

- E-reseptin voi laatia vain sairaskertomusohjelman kautta (toteutettu 2 ohjelmassa)
  - Muut eivät voi kirjoittaa
- Yksityislääkärit eivät voi välittää palkkiotietoja
- TEO tarkistaa joka reseptin oikeuden viestin TEO:n ja lääkärin työaseman kesken
  - >10.000 tarkastusta/vuosi/lääkäri
- Korttien hallinnointi

E resepti

- Tietotekniikkatalot pystyvät kyllä muokkaamaan omat ohjelmat e-reseptikelpoisiksi
- ”Poikittaiset bitit” eri järjestelmien keskustelussa tulevat yllättämään
- Aikataulu pystytään pitämään

Valtakunnan arkisto

- Terveydenhuollon järjestelmissä on valmiuksia
- Valmiudet omaavia versioita vain rajoitetusti käytössä
- Pakko ostaa – hyvä myydä
- Kunnat erityisen ahtaalla seuraavat 2 vuotta
- Kallis
  - Säästöjä ei voi luvata, menojen nousua voi luvata
  - Käytetäänkö järjestelmää oikeasti hoidossa
    - hyöty – kustannus ?

Rekisterinpitäjän ongelmia

- Rasitus EKG - esimerkki rekisterinpitäjästä
  - Teemme itse: Nurmijärven tk
  - Lähetä aluesairaalan sisät pkl: Hyvinkään aluesairaala
  - Ostopalvelu-sopimus: Nurmijärven tk
    - Hyvinkään aluesairaala Kliininen fysiologia
    - Mehiläinen

Tietohakemisto - Mozilla Firefox					
https://www2.elsanavitas.com/vh/main-action.do?haction=sort-filt&sortaction=description&					
06.10.2006	06.10.2006	Nurmijärven terveyskeskus	Yleistieteide	Lähete	
21.10.2008	21.10.2008	Hyvinkään sairaala	Radiologia	NURMIJÄRVEN TK AVO-PHKlininen radiologia, työkäihäinen, evy/terapom.	F2068 ☐
21.10.2008	21.10.2008	Hyvinkään sairaala	Radiologia	NURMIJÄRVEN TK AVO-PHKlininen, sarjam#trus	F2425 ☐
21.10.2008	21.10.2008	Hyvinkään sairaala	Radiologia	NURMIJÄRVEN TK AVO-PHKlininen, sarjam#trus, radiologian vireusosa	F2059 ☐
14.08.2008	20.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MEPHL Laboratorio Neurologia	NURMIJÄRVEN TK LÄÄKÄRN VO RAJAMÄKI Lähete	
14.08.2008	20.10.2008	Hyvinkään sairaala	MEPHL Laboratorio Neurologia	NURMIJÄRVEN TK LÄÄKÄRN VO RAJAMÄKI Lähete	
14.08.2008	18.08.2008	HYKS, Jorvin sairaala	MEPHL Laboratorio Neurologia	NURMIJÄRVEN TK LÄÄKÄRN VO RAJAMÄKI Lähete	
14.08.2008	20.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MEPHL Radiologia Laboratorio Neurologia	NURMIJÄRVEN TK LÄÄKÄRN VO RAJAMÄKI Lähete	
14.12.2007	14.12.2007	HYKS, Jorvin sairaala	HYEAP Laboratorio Sisätauti	NURMIJÄRVEN TK PÄIVYSTYS NURMIJÄRVI Lähete	
14.12.2007	14.12.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYEAP Laboratorio Sisätauti	NURMIJÄRVEN TK PÄIVYSTYS NURMIJÄRVI Lähete	
14.12.2007	14.12.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYEAP Laboratorio Sisätauti	NURMIJÄRVEN TK PÄIVYSTYS NURMIJÄRVI Lähete	
14.12.2007	14.12.2007	Hyvinkään sairaala	HYEAP Laboratorio Sisätauti	NURMIJÄRVEN TK PÄIVYSTYS NURMIJÄRVI Lähete	
24.02.2006	14.02.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	HYKELP Laboratorio Keuhkosairaudet	NURMIJÄRVEN TK RAJAMÄNTÄ Lähete	
24.02.2006	14.02.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	HYKELP Laboratorio Keuhkosairaudet	NURMIJÄRVEN TK RAJAMÄNTÄ Lähete	
24.02.2006	14.02.2008	Hyvinkään sairaala	HYKELP Laboratorio Keuhkosairaudet	NURMIJÄRVEN TK RAJAMÄNTÄ Lähete	
23.04.2003	19.08.2003	HYKS, Helsingin sairaalat	SPKL Operatiivinen toiminta Silmätauti	NURMIJÄRVEN TK LÄHETE	
01.09.2006	29.04.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYLEIKO Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
01.09.2006	29.04.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYLEIKO Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
01.09.2006	29.04.2007	Hyvinkään sairaala	HYLEIKO Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
07.05.2005	27.04.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYKP Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
07.05.2005	27.04.2007	HYKS, Helsingin sairaalat	HYKP Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
07.05.2005	27.04.2007	Hyvinkään sairaala	HYKP Laboratorio Kirurgia	NURMIJÄRVEN TK Lähete	
18.08.2008	18.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MERTO Radiologia	OSASTO 102 PÄÄN ERITTÄIN LAAJA MAGNEETTITUTKIMUS VAHVAKENTÄLÄITTEILLÄ	AA1DG Pään erl YKMT ☐
20.10.2008	20.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MERTO Radiologia	OSASTO 102 PÄÄN ERITTÄIN LAAJA MAGNEETTITUTKIMUS VAHVAKENTÄLÄITTEILLÄ	AA1CG Pään l YKMT ☐
19.10.2008	19.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MERTO Radiologia	OSASTO 102 THORAXIN NATIVIRÖNTGEN	OD1AA Thoraksin rtg ☐
02.09.2003	02.09.2003	HYKS, Peijäsen sairaala	Radiologia	PELJÄSEN ENSIAPUPÄIVYSTYS TERVEYSKESKUS, KALLARANGAN NATIVIRÖNTGEN	HA1AA Kallarangen rtg ☐
17.10.2008	17.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MOS102 Sosiaalityö	Pöytäkirjat	
07.10.2008	07.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MEPHL Lähete	Pöytäkirjat	
15.08.2008	15.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	HYFOSASTO Muu toiminta	Pöytäkirjat	
15.08.2008	20.10.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MOS102 Neurologia	Pöytäkirjat	
15.08.2008	19.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MOS102 Psykiologia	Pöytäkirjat	
14.08.2008	14.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MEPHL Lähete	Pöytäkirjat	
14.08.2008	15.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MEPHL Neurologia	Pöytäkirjat	
12.02.2008	12.02.2008	Hyvinkään sairaala	HYKELP Muu toiminta	Pöytäkirjat	
12.02.2008	12.02.2008	Hyvinkään sairaala	HYKELP Muu toiminta	Pöytäkirjat	
14.12.2007	14.12.2007	Hyvinkään sairaala	HYEAP Lähete	Pöytäkirjat	
14.12.2007	14.12.2007	Hyvinkään sairaala	HYEAP Lähete	Pöytäkirjat	
02.04.2007	02.04.2007	Hyvinkään sairaala	HYKELP Muu toiminta	Pöytäkirjat	
04.10.2006	04.10.2006	Hyvinkään sairaala	HYLEIKO Operatiivinen toiminta	Pöytäkirjat	
07.09.2006	07.09.2006	Hyvinkään sairaala	HYLEIKO Lähete	Pöytäkirjat	
11.04.2006	12.02.2008	Hyvinkään sairaala	HYKELP Keuhkosairaudet	Pöytäkirjat	
15.09.2005	20.12.2005	Hyvinkään sairaala	Kirurgia	Pöytäkirjat	
14.08.2008	14.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MERTO Radiologia	PÄIVYSTYSPOIKKIUKKA, PÄÄN LAAJA IT	AA1BD Pään TT, Isoja ☐
14.08.2008	14.08.2008	HYKS, Helsingin sairaalat	MERTO Radiologia	PÄIVYSTYSPOIKKIUKKA, THORAXIN NATIVIRÖNTGEN	OD1AA Thoraksin rtg ☐
25.01.2002	07.02.2002	HYKS, Helsingin sairaalat	SPKL Operatiivinen toiminta Silmätauti	RAJAMÄNTÄ LÄHETE	
23.07.2008	23.07.2008	Nurmijärven terveyskeskus	Radiologia	Radiologia	DM1AA NSO-rtg ☐